

Ciconia ciconia (L.). — **Ooievaar.**

1 sp. Holland (z. n. a.), niet later dan 1843.

1 " " , 1846.

1 " Ouderkerk, Holland (z. n. a.), 2 Juni 1859.

Aythya nyroca (Güldenstädt). — **Witoogeend.**

4 sp. Ouderkerk ¹⁾, Holland (z. n. a.), 30 Mei 1856. Van J. BAKER.

NEWTON teekende hierbij aan:

„Mr. BAKER was very confident as to the genuineness of these eggs, which I was at first inclined to doubt, until I saw how well they agreed with others attributed with more or less probability to the species.”

Arnhem, Januari 1917.

Bijzonderheden betreffende de Gierzwaluw (*Apus apus* [L.]

DOOR

Prof. Dr. A. E. H. SWAEN.

De volgende waarnemingen omtrent de gierzwaluw werden in 1916 gedaan. Den Heeren, die mij in staat stelden deze waarnemingen mede te deelen, betuig ik mijn hartelijken dank.

De Heer G. ROOSEBOOM te Zwolle schrijft: „De eerste (twee) gierzwaluwen zijn op 26 April waargenomen; ik vond toen ook twee uitgeworpen jonge musschen onder de gewone nestplaats der gierzwaluwen. Uitgeworpen nestvuil werd het eerst gezien op 3 Juli. Van 20 Juli tot 10 Augustus was ik uitstедig; het vertrek der gierzwaluwen kon ik niet waarnemen. Achterblijvers zijn niet op-

---

1) Uit WOLLEY's aantekening bij *Ardea purpurea* hiervoren, meen ik bij nader inzien te mogen afleiden dat hier en elders in dit Overzicht niet Ouderkerk a./d. Amstel — zooals ik aanvankelijk in „Ardea” I, p. 84, als mijn vermoeden uitsprak — maar hoogst waarschijnlijk O. a./d. *IJsel* bedoeld wordt.

Het broeden van *A. nyroca* hier te lande werd met zekerheid in Juni 1914 door Dr. E. D. VAN OORT vastgesteld. Zie diens „Ornithologische waarnemingen in Nederland”, in „Ardea” III, pp. 95—96. v. P. L.

gemerkt. Het weder was niet bevorderlijk voor een geregelde waarneming. In Mei werden ten hoogste twaalf gierzwaluwen gezien; het grootste waargenomen aantal was 27 tot 28, op 8 Juli. Het aantal was dit jaar wellicht iets geringer dan in 1915."

Dr. T. MESDAG te Vaassen schrijft dat hij 23 April 's avonds twee exemplaren heeft waargenomen.

De Heer W. E. VAN LENNEP te Utrecht deelt mij mede, dat hij den 23sten April, des namiddags, bij den Domtoren een exemplaar waarnam.

De Heer L. J. VAN RHIJN te Wageningen schrijft: „Om 5 uur 's namiddags op den 21sten April zag ik de eerste gierzwaluwen hoog in de lucht vliegen. 't Was een zomersche dag. Op 26 April waren er ettelijke gierzwaluwen en de volgende dagen zag ik ze dagelijks boven de stad vliegen. Het heeft mij niet getroffen dat het aantal afneemt; er waren er zeer vele dezen zomer. Op 15 Juli zag ik de eerste verzameling van alle gierzwaluwen uit de omgeving; 't is of zij zich dan gereedmaken voor 't vertrek. Treffend was de vermindering in de eerste dagen van Augustus; zeer waarschijnlijk zijn er dan reeds weggetrokken. De geheele maand Augustus zag ik echter nog enkele exemplaren, nu eens twee, dan vier. De laatste waarneming is van 30 Augustus. Het was bladstil, de lucht zwaar betrokken, met aanhoudenden zachten regen. 's Avonds was er een zeer groote vlucht boeren-, huis- en oeverzwaluwen (op 't punt van te vertrekken?). Zij concentreerden zich telkens op een andere plaats, nu eens om de boomen, dan over 't buitendijksche weiland. Hieronder kon ik duidelijk nog twee gierzwaluwen herkennen. 's Morgens was er nog alleen het gewone aantal boeren- en huiszwaluwen."

De Heer A. A. VAN PELT LECHNER te Arnhem schrijft: „aankomst 4 Mei; vertrek 15 Augustus. Enkele achterblijvers; na 16 Aug. niet meer gezien. Drukkend warm. Aantal gewoon."

De Heer W. VAN HARENCARSPER te Amsterdam meldt mij dat hij den 22sten April de eerste gierzwaluwen over Amsterdam heeft zien vliegen. Zij (een tweetal vogels) schenen doortrekkend te zijn en verdwenen, laag vliegend, in noordelijke richting.

De Heer J. DRIJVER te Santpoort deelt mij mede dat hij 10 Augustus voor 't laatst gierzwaluwen te Amsterdam zag en dat hij 1 September des avonds te half zeven nog één exemplaar op Tessel zag.

Zelf zag ik de eerste gierzwaluwen op 25 April, namelijk te

Halfweg, Haarlem en Amsterdam telkens één. Terwijl ik 26 en 27 April om den Dom te Utrecht geen gierzwaluwen waarnam, had de Heer VAN LENNEP ze daar reeds den 23sten gezien. Den 28sten April waren deze vogels te Amsterdam talrijker. De laatste gierzwaluw te 's Gravenhage — waar ik mij [tot de helft der maand ophield — zag ik 8 Augustus.

Blijkens *Ardea*, V, blz. 107, nam de Heer Tj. DE VRIES de eerste gierzwaluw te Amsterdam waar op 28 April en blijkens *Ardea*, V, blz. 97, werd 4 Sept. bij Oegstgeest een exemplaar gevangen.

Op het tijdelijk in aantal afnemen of verdwijnen dezer vogels vestigt de Heer DE PRIESTER de aandacht in het zesde Jaarbericht der Club van Nederlandsche Vogelkundigen (blz. 16—17). In zijn woonplaats verdween ongeveer 10 Juni het gewone aantal geheel, om 22 Juni (den eersten warmen zomerdag) plotseling weer te verschijnen. Het is zeer wenschelijk dat men aan dit, ook door anderen waargenomen verschijnsel, de noodige aandacht schenkt. (Vgl. blz. 32 van hetzelfde Jaarbericht!).

Ik voeg hier eenige data aan toe uit andere landen.

Neuchâtel: 20 April. Volgens NECKE en BAILLY is 22 April de vroegste datum voor Zwitserland.

Bern: 19 April, levend exemplaar gevonden in afgematten toestand. 21 April 8 stuks waargenomen.

Basel: 20 April.

Renan: 27 April.

Lake Windermere: 23 April. Noord-Engeland!

Churchstoke (Shropshire): 22 April. Midden-Engeland!

Exbridge: 17 April. Zuid-Engeland!

Christchurch: 20 April. Zuid-Engeland!

De trek was wel vroeg in 1916. Terwijl ten noorden der Alpen de temperatuur in de tweede helft van April laag was, vermeldden de meteorologische stations aan den zuidvoet der Alpen op 17 April warm, zonnig weer.

Het aantal van hen, die mij mededeelingen omtrent dezen belangwekkenden vogel zenden is, in verhouding tot het aantal ornithologen in Nederland, zeer gering. *Dringend verzoek ik allen, die dit lezen, mij dit jaar hunne waarnemingen toe te zenden!*